

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XXXV. Num ex mutua successione debitoris creditori obligatio personali, &
hypothecaria extinguatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

de censibus Hispan. cap. 102. num. 8. Quorum ratio est, quia compensatio est mutua debitoris contributo. leg. 1. ff. de compensat. At Titius tibi non debet fortem, sed solum debet illius redditum. Ergo non potest tunc debitum fortis indebita esse compensatio.

3 Quocirca ut in hoc reddito aliquis compensatio sit debet Titius tibi significare se velle redimere, & loco fortis restituenda summam quam illi debet relinquere. Qua significacione redditus cessabit ipso iure perinde ac si fortem Titius soluisset. Tum quia verè soluit cum debitum loco fortis remittit. Tum quia consignacione facta redditus iure extinguitur leg. acceptum. Cod. de usuris leg. assignatio. Cod. de solutionib. At tu causa es quod minus Titius tibi fortem non consignet, si quidem ei non soluis quod purè debet. Ergo in tui praeiudicium censenda est ea consignatio facta, leg. iure cuius ff. de condit. & demonstrat.

4 Neque refert debitum quod Titio debet ex diuersa causa prouenire. Nam optime potest si verè debitum est cum alio debito diuerso compensari, solum enim debitum fiscale à compensacione excluditur leg. 1. & 7. Cod. de compensat. & pluribus comprobatur Felician. 2. part. de censib. lib. 4. cap. vii. n. 13. Præterquam quod in præsentem hæc debiti imputatio in fortem non est propria compensatio, de qua in toto tit. Cod. & ff. de compensat. cum nulla sit obligatio reddendi fortem. §. 1. in ff. de obligat. sed est quædam voluntaria fortis solutio per subrogacionem debiti, ac proinde ex quacumque causa ualeat subrogati in fortem poteri.

5 Dupliciter Ioann. Bapt. Lupus, Felician. & Gaspar. Roderic. loc. cit. superiori doctrinam temperant. Primo ne procedat vsoris, seu pensionibus decursis non solutis. Nam hæc prius soluendæ sunt, vtpote quæ sunt debite ex necessitate, ideoque in his vera datur compensatio. Quare solum id quod superest his pensionibus compensatis in fortem principalem cedere potest, argum. leg. cum fortis. Digest. de pignorat. actione. cum aliis. Secundo ne illud quod superest minor summa sit quam fors, vel ea fors pars quæ redimi permittitur. Nam esto compensatio pro qualibet parte admittatur, leg. quidam estimauerunt. ff. si certum petatur. At cum in præsentem non sit propria compensacione, cum debitum vtriusque liquidum, purum, & exigibile non sit, sed est quædam ficta solutio, & restitutio fortis, ideo nequit maiorem obtinere prærogatiuum quam ipsa realis, & actualis solutio.

PUNCTVM XXXV.

Num ex mutua successione debitoris creditori obligatio personalis, & hypothecaria extinguitur?

- 1 Proponitur casus.
- 2 Resoluitur variis distinctionibus oppositis.

1 Gaspar. Roderic. 2. de reddit. q. 19. in princ. casum sic proponit. Antonius possessor maioratus centum redditum singulis annis persolendum vxoris hæredi super bona sui maioratus ex facultate regia constituit. Deinde contraxit debitum aliud dotale cum hypotheca generali bonorum præsentium, & futurorum comparacione Titij. Contigit autem: vt vxoris hæres Antonium heredem reliquerit, vel censum legauerit. Queritur an Titius aduersus Antonium, cuiusque successorem procedere possit vsque ad distractiorem annui redditus tanquam sibi specialiter hypothecari. Hunc casum ipse Gaspar. Roderic. tota illa quæst. latè examinat, & argumenta in vtramque partem proponit, testaturque in Pintiano senatu aduocatos eximios in diuersas sententias fuisse. Ipse vero ex num. 30. diuersis distinctionibus quæstionem perdoctè decidit, quem placet omnino sequi.

2 Primum, si vxoris hæres Antonio redditum legauerit, tamen si non detur actio in censu, quia iura & actiones non transmittuntur in legatarium, sed in heredem, vniuersalem vel successorem. leg. Stichum. §. aditio Digest. de solutionib. liberatur Antonius ab obligatione redditus. Non enim prædicto legato aliquid Antonius acquirit, sed à debito annuo soluendo eximitur. Qua exemptione posita non potest Titius creditor pro censu distractio agere aduersus Antonium, cuiusque heredem, cum iam à censu liberati sint, & census non subsistat.

Secundo, si Antonius non eius creditori, sed fideiussori succederet, obligatio fideiussoria confunderetur cum obligatione personali, quia nemo sui ipsius fideiussor esse potest. At bona quæ pro fideiussione hypothecata fuerunt transmissa in principalem debitorem eandem hypothecam, & obligationem retinebunt. ex leg. cum quis §. fin. ff. de solutionib. quia hæc hypotheca, & bonorum obligatio non à fideiussione formali, sed ab obligatione redditus perseverante pendet.

Tertio si Antonius suo creditori successit confunditur personalis obligatio. Vt habetur dicta leg. Stichum. ff. de solutionib. leg. secundum Cod. de fideicommissis, quia actio creditoris cum obligatione debitoris in eodem subiecto compari nequit. Deinde hypothecaria obligatio tollitur leg. nec pignus. ff. de Regul. iuris, & leg. ex sexante. §. Lavinus Larginus. ff. de except. rei indicatæ, eo quod res proprio domino hypothecata, aut obligata esse non potest. Quod si creditor hypothecam antequam moreretur in alium transfuisset, tamen hæreditatis adicione fuerit confusa obligatio hypothecaria, tamen cum res illa non transferit in debitorem, sed in tertium ille tertius vt te propria vt illa poterit. iuxta leg. si hæres. la. 2. & ibi Bart. ff. ad Trebellian. leg. hæreditatem, & ibi Gloss. in fine. ff. de donat. & aliis.

Quarto quod dictum est, cum debitor creditori succedit ferè dicendum est, cum creditor succedit debitori extingui inquam obligationem personalem, & hypothecariam comparacione sui ipsius ob rationem dictam, quia res propria nequit domino hypothecata, & obligata esse.

Verum si debitor rem aliquam non solum creditori hæredi, sed alteri tertio hypothecaram haberet, examinandum est quænam ex illis hypothecis præferenda sit, nam si hypotheca creditoris prælationis privilegium habet, impedit quemlibet alium creditorem qui actionem hypothecariam intenter. Neque obstat quod adicione hæreditatis hypotheca creditori hæredi extincta sit, quia est extincta quoad propriam obligationem. Secus vero quoad defensionem contra posteriores hypothecas iuxta si posteriores, & ibi Gloss. Bart. & Salicet Cod. si antiquior. creditor. Sic Gaspar. Roderic. d. lib. 3. de reddit. lib. quæst. 19. num. & seq. qui latius materiam profert.

PUNCTVM XXXVI.

An dilatio moratoria à principe, vel creditore debitori facta cursum reddituum extinguit?

- 1 Affirmat extingui. Gasp. Roderic.
- 2 Rectius docuit oppositum Felician.

Extinguere cursum reddituum pro eo tempore quod dilatio conceditur docuit inter alios Gaspar. Roderic. de annis reddit. lib. 3. quæst. 9. ex num. 16. ductus quia facta dilacione antequam cursum vsurarum debeat facit non deberi.

Sed rectius Felician. 2. part. de censib. lib. 3. cap. fin. in fine, quem Auendaño de censib. cap. 110. num. 5. sequitur, existimat hanc moratoriam dilacionem impedire vsurarum exactiorem, non tamen illius cursum, sed finita dilacione exigi omnes vsuras tam præteritas quam futuras posse, quia debitori inducias in solutione concedens non intendit census creatiorem mutare. At si cursum vsurarum resolueretur census constituto alterata esset. Fit ergo ex hac moratoria dilacione solum debitori concedi, ne interim redditus perantur: non vero quod de facto non currant, & debiti sint. Sicque explicant præfati Doctores, leg. quoties leg. vniuersa. Cod. de precib. imperat. offerendis, & leg. regia. 32. & 33. tit. 18. & leg. 4. tit. 2. part. 3.

PUNCTVM XXXVII.

De redemptione census.

Plures quæstiones agitari solent circa census redemptionem, quas oportet claritatis gratia sigillatim expendere.

§. I.

An census per partes redimi possit emptore invito?

- 1 Quid certum?
- 2 Hispania per maiorem partem. Et idem affirmant aliqui inspecto iure communi.
- 3 Sed verius est oppositum.
- 4 Quod verum habet etiam in pluribus debitoris hæreditibus.
- 5 Satisfit contrariis.

1 Diximus inspecto motu proprio Pij V. & vbi ipse receptus est posse censum per partes redimi, & part. 2. §. 1. dictum est qualiter huic contractui adiici possit pactum ne per